

К. Попова-Коряк

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ПРИНЦИПИ ОХОРОНИ ВСЕСВІТНЬОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

К. Popova-Koriak

GLOBAL CHALLENGES AND PRINCIPLES OF WORLD CULTURAL HERITAGE PROTECTION

Охорона об'єктів всесвітньої культурної спадщини в період глобальних викликів, пов'язаних із сучасними екстремістськими і терористичними течіями, які загрожують розвитку цивілізації в загальнолюдському масштабі, належить до ключових тем обговорення для всієї світової спільноти.

Охорона всесвітньої культурної спадщини виходить за межі інтересів лише однієї держави, однієї національної спільноти чи однієї конфесії. Спадщина, яка занесена до Списку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, згідно з пунктом 1 статті 6 Конвенції «Про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини» 1972 р., є всезагальною, і для охорони цієї всезагальної спадщини усе міжнародне співтовариство зобов'язане співпрацювати.

Принципи охорони об'єктів всесвітньої культурної спадщини — це засадничі настанови, норми, керівні засади для закріплення та поширення їх у національному законодавстві країн-учасниць міжнародного договору. Зважаючи на аналіз основних міжнародних актів у сфері захисту світової культурної спадщини, можна виокремити загальні принципи охорони для усіх різновидів об'єктів всесвітньої культурної спадщини:

- нейтральність культурної спадщини;
- відмітне позначення культурної спадщини (прапор);
- облік культурної спадщини (складання переліку / списку);
- популяризація культурної спадщини;
- нешкідливий доступ до культурного середовища;
- інформування громадськості;
- відтворення (зведення втраченого) або відновлення (реставрація) культурної спадщини;
- збереження культурної спадщини (консервація);
- контроль над захистом культурної спадщини.

Також можна виокремити спеціальні принципи охорони, які визначаються специфікою об'єктів культурної спадщини та способами їх охорони:

- запобігання псуванню та знищенню об'єктів культурної спадщини;
- заборона знесення і перенесення архітектурної спадщини;
- дозволи на пошук, розкопки археологічної спадщини;
- забезпечення проведення археологічних розкопок і вишукувань науковими методами та застосування неруйнівних методів досліджень;
- дотримання під час завершення розкопок правил забезпечення їх збереження, консервації та обробки;
- дослідження, ідентифікація, документування, підвищення ролі та передання, головним чином за допомогою формальної та неформальної освіти, нематеріальної культурної спадщини;
- підводна культурна спадщина не повинна експлуатуватися в комерційних цілях.

Розвиток міжнародних відносин у напрямі пошуку нових способів і методів збереження всесвітньої культурної спадщини, наприклад систематичне оцифрування об'єктів спадщини, занесених до Списку всесвітньої культурної і природної спадщини та до Списку нематеріальної спадщини, з метою візуального доступу до них усіх зацікавлених осіб, зумовить появу нових принципів їхньої охорони та використання.

В. Петренко

НЕБЕЗПЕКА ФОРМУВАННЯ ПОСЕРЕДНОСТІ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

V. Petrenko

THE DANGER OF THE FORMATION OF MEDIOCRITY IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION TRANSFORMATIONS

Доба глобалізаційних змін пов'язана передусім з новою технологічною революцією, що відбулась наприкінці ХХ ст. Поява Інтернету дозволила об'єднати користувачів ПК по всьому світу, у єдину мережу, яка поступово розширювала власні можливості. М. Кастельс у класичній праці «Галактика Інтернет» наголошував на егалітарності Інтернету та визначив важливу демократичну функцію Інтернету, яка дозволяє вільне транслювання і переміщення інформації по всьому світу. Надії М. Кастельса на демократичний прорив завдяки світовій технологізації та віртуалізації не справдилися. У 2013 р. Е. Сноуден навів докази того, що розвідка США стежить за абонентами в Інтернеті. Егалітарність інтернет-простору ставиться під сумнів ще і тому, що сама його структура та функціонування повною мірою залежить від великих корпорацій, які підтримують існування інформаційних систем на належному рівні. Корпорації Google, META, Yandex формують інтернет-простір у наявному вигляді. Інтернет поглибив масовізацію культури, створивши радикально новий простір віртуальної культури, у якому штучні образи стають більш реальними, ніж сама реальність. У даному контексті слід зауважити, що інтернет-простір поступово стає ареною для політичної боротьби і для цього використовуються нові інформаційні технології. Інтернет дає можливість інструментально підходити до дійсності: виправляти історичні події, створювати фейки, маніпулювати фактами, створювати ботоферми, влаштовувати травлю та знищення репутації тої чи іншої особи. Посередність стає об'єктом й агентом подібної боротьби, оскільки її усереднені погляди на історію, події чи простір узалежнені від Інших, на яких вона покладає усю сукупність власних цінностей. Цінності посередності обмежуються комфортом (наприклад, комфортом сприйняття інформації), конформізмом, редукцією універсальних цінностей до комерційного інтересу, споживання та гіперспоживання тощо. Посередність стає об'єктом ідеологічного впливу з одного боку, а з іншого — тим, що продукує ідеологічний наратив, реалізуючи власне бажання. Про реалізацію бажання через знаково-символічні структури пише С. Жижек у праці «Чума фантазій», у якій він ґрунтовно доводить примат маленького а (тобто символічного) над реальним. У цьому контексті інтернет-мережа дає можливість здійснитися тому потаємному, що знаходиться в проміжковому положенні, тобто «серед людей», у нашому випадку це буде феномен посередності, який реалізується в Інтернеті. Феномен посередності